

POMOĆNI LISTIĆ ZA UČITELJE Napov lovac na opasnosti: prvi nastavni sat – prepoznavanje rizika i opasnosti

Napo u... Rizičnom poslu

Rizični posao kratki je film o opasnostima i rizicima na radu te o potrebi procjene rizika i djelovanja u skladu s rezultatima kako bi mjesto rada postalo sigurnije i zdravije. Film govori o opasnostima i nekim od najčešćih rizika na mjestu rada te potrebi da se: „zaustavimo, promislamo i djelujemo“.

Film pokušava objasniti razliku između opasnosti i rizika te načine kako ih ukloniti ili ublažiti kroz praktične situacije radi boljeg razumijevanja onoga što znači „rizik“.

Procjena rizika

Naš je cilj postići što bolje razumijevanje procjene rizika i njezine važnosti u sprečavanju nesreća i ugrožavanja zdravlja na mjestu rada. Mi posebno želimo:

- objasniti razliku između opasnosti i rizika
- osigurati uvod u procjenu rizika
- primjerom pokazati na što mislimo
- osigurati most između teorije i prakse.

Zašto provesti procjenu rizika?

Procjena rizika jest temelj za uspješno upravljanje sigurnošću i zdravljem i ključ za smanjenje nesreća povezanih s radom i profesionalnih bolesti. Ako se dobro provodi može poboljšati sigurnost i zdravlje na radu i samim time radnu učinkovitosti općenito.

Što je to procjena rizika?

Procjena rizika je postupak vrednovanja rizika za sigurnost i zdravlje radnika vezano uz opasnosti na mjestu rada. To je sustavno ispitivanje svih aspekata rada koji uključuje:

- procjenu onoga što bi moglo uzrokovati ozljedu ili oštećenje
- ocjenu mogućnosti uklanjanja opasnosti te ako ona ne postoji
- utvrđivanje preventivnih ili zaštitnih mjera koje su uvedene ili bi ih trebalo uvesti za nadzor rizika.

Tipični rizici na radnom mjestu (mnogi od njih prisutni su i kod kuće) jesu:

- električna struja
- požar
- alati, posebno oni za rezanje poput oštrica ili noževa
- strojevi
- poskliznuće, pad s ljestvi ili stepenica, pad s visine (npr. pad sa skele ili krova)
- promet (za vozila, vozače i pješake)
- mišićno-koštana oboljenja zbog rukovanja teškim teretima, izvijanja i okretanja, držanja (npr. rad pred zaslonom), ponavljanja istih pokreta (npr. na pokretnoj traci)
- kemikalije – neposredno oštećenje zbog udisanja, opekotina ili nadražene kože i dugoročne posljedice poput raka, dišnih oboljenja i alergija
- biološki rizici – bakterije, gljivice ili virusi, npr. u bolnicama, laboratorijima za medicinske analize, slabo održavanje klimatizacijskih uređaja

- buka, vibracije, lasersko zračenje, ionizirajuće zračenje, elektromagnetska polja, UV zrake itd.

Postoji niz epizoda iz različitih Napo filmova koje se mogu upotrijebiti za prikaz navedenih rizika. (tablica A)

Pristup koji se sastoji od pet koraka za pravilnu procjenu rizika

Nastavni sat usmjeren je na prva dva koraka za procjenu rizika, prepoznavanje opasnosti i onih koji su ugroženi te procjenu i određivanje prioriteta u vezi s rizicima. Druga tri koraka predstavljena su u drugom nastavnom satu Napovog lovca na opasnosti.

3. korak – Odlučivanje o preventivnoj mjeri, 4. korak – Poduzimanje mjere, 5. korak – Nadzor i pregled obuhvaćeni su drugim nastavnim satom Napovog lovca na opasnosti pod nazivom Intervencija i sprječavanje.

1. korak – Prepoznavanje opasnosti i onih koji su ugroženi

Zapamtite: opasnost može biti bilo što, radni materijal, oprema, radne metode ili prakse, što može uzrokovati oštećenje.

Evo nekoliko savjeta koji će vam pomoći prepoznati opasnosti na koje moramo obratiti pozornost:

- prošetite i pogledajte što bi moglo izazvati ozljedu
- pitajte ljude u tom području o problemima s kojima su se susreli
- uzmite u obzir opasnosti poput buke ili izlaganja opasnim tvarima koje imaju dugoročne posljedice te o očitim opasnostima poput poskliznuća i spoticanja.

Za svaku opasnost važno je utvrditi tko je ugrožen. Prepoznajte skupine ljudi, a ne pojedince, primjerice „trgovine“, „knjižnica“ ili „prolaznici“. Neke su skupine možda ugroženije od drugih poput osoba s invaliditetom, male djece ili starijih ljudi. (vidi 2. epizodu „Prepoznajte nepoznato“ u Napo filmu „Rizični posao“)

2. korak – Procjena i određivanje prioriteta u vezi s rizicima

Zapamtite: rizik je mala ili velika mogućnost da se zbog opasnosti netko ozlijedi.

Sljedeći je korak procjena rizika koji proizlazi iz svake opasnosti. Promislite:

- Postoji li mogućnost da će opasnost uzrokovati ozljedu?
- Koliko je ozbiljna ta ozljeda?
- Koliko su često radnici izloženi i koliko njih?

Izravan postupak utemeljen na prosudbi koji ne zahtijeva posebne vještine ili složene tehnike dovoljan je za mnoge opasnosti ili aktivnosti na mjestu rada. Ovo uključuje opasnosti niskog rizika ili mjesta rada na kojima su rizici poznati ili lako prepoznatljivi. Rizike bi trebalo razvrstati po prioritetima te ih rješavati tim redom.

Apsolutni prioritet treba dati rizicima koji uzrokuju ozbiljne nesreće (npr. padovi s visine) i onima koji imaju veliku vjerojatnost uzrokovati nesreće (npr. skliski ili oštećeni podovi). (vidi epizodu „Procjeni rizik“ u Napo filmu „Rizični posao“)

Tablica A

Rizik	Film	Prizor
Prometne nesreće		
Udarac vozilom	Napo u... Sigurnost na gradilištu	6. Držite ih odvojeno
Žurba ili slaba koncentracija	Napo u... Odred za čistoću	1. Promjena plana
Umor ili žurba	Napo u... Sigurno održavanje	5. U žurbi
Velika brzina i prikriveni rizici	Napo u... Rizični posao	5. Rizična kombinacija
Požar		
Požar	Napo u... Opasnost: kemikalije!	3. Zapaljivo
Požar	Priča o najboljim znakovima	2. Znak zabrane – Zabranjeno pušenje
Požar	Priča o najboljim znakovima	4. Znak za spašavanje – izlaz u slučaju nužde
Požar	Priča o najboljim znakovima	5. Znak za zaštitu od požara – aparat za gašenje požara
Električna struja		
Električna struja	Napo u: Sigurnost na radu i izvan njega	Isječak o Napu dok postavlja rasvjetu za zabavu
Strojevi		
Strojevi	Napove dogodovštine	5. Prava zaštita u pravo vrijeme
Strojevi	Napo u... Rizični posao	1. Upozorenje na opasnosti
Buka		
Izloženost buci	Prekinite tu buku	Cijeli film
Kemikalije		
Rizici od kemikalija	Napo u... Opasnost: kemikalije!	Cijeli film
Pokliznuća i padovi		
Rizik od pokliznuća	Napove dogodovštine	1. Zašto je važno postavljanje znakova?
Pad niz stepenice	Napove dogodovštine	2. Postavljanje znakova nije dovoljno
Pad niz stepenice	Napo u: Sigurnost na radu i izvan njega	Isječak o Napu na stepenicama punim predmeta
Pad s visine	Napo u... Sigurnost na gradilištu	2. Nemoj pasti na to
Padajući predmeti	Napo u... Sigurnost na gradilištu	1. Sigurni građevinski radovi
Fizički rad		
Teški tereti	Teški tereti Napo u... Sigurnost na gradilištu	5. Udar munje
Teški tereti	Teški tereti Napo u... Sigurnost na gradilištu	3. Podijeli pa vladaj
Teški tereti	Teški tereti Napo u... Sigurnost na gradilištu	10. Drži me čvrsto
Teški tereti	Teški tereti Napo u... Sigurnost na gradilištu	6. Dvoboj
Loše držanje	Teški tereti Napo u... Sigurnost na gradilištu	5. Radikalna ergonomija
Loše držanje	Napo u... Smanjite opterećenje	8. Ne zaboravite se razgibati
Vibracije		
Vibracije	Napo u... Smanjite opterećenje	4. Loše vibracije

U drugom nastavnom satu Napovog lovca na opasnosti predstavlja se drugi dio Procjene rizika: Intervencija i sprečavanje.

Ovo nastavno sredstvo pripremila je EU-OSHA u suradnji s konzorcijem Napo - HSE (UK); DGUV (Njemačka); INAIL (Italija); INRS (Francuska); SUVA (Švicarska); i AUVA (Austrija).

